

vergadering werd mevrouw Haya van Someren-Downer postuum tot erelid van de partij benoemd.

In de slotrede van Korthals Altes bekritiseerde hij andere partijen die in hun verkiezingsprogramma's uitgaan van groei-percentages die vaak een "miskennis van de werkelijkheid" zijn.

Gedurende de kabinetsformatie adviseerde fractievoorzitter Wiegel namens de VVD fractie in een eerste brief aan de Koningin het formeren van een zo breed mogelijk samengesteld kabinet. In een tweede brief, bijna drie maanden later, nadat de drie informateurs hun opdracht hadden teruggegeven aan de Koningin, luidde het advies van Wiegel ongeveer hetzelfde. Duidelijker echter werd nu een beroep gedaan op D'66 om de opgeworpen blokkade tegen samenwerking open te breken. "Indien D'66 zou blijven bij haar ingenomen standpunt laadt zij een zware verantwoordelijkheid op zich. Een parlementair meerderheidskabinet kan dan niet worden gevormd."

Na de installatie van het nieuwe kabinet zei Wiegel op een partijraad van de VVD in Utrecht dat de VVD vanuit de oppositie niet eenzijdig zou lonken naar het CDA. "We zullen CDA, PvdA en D'66 gelijkelijk behandelen en hun zakelijk tegemoet treden", aldus Wiegel. Verder merkte hij op dat zijn partij geen kans had gekregen mee te praten tijdens de formatie en zo in de oppositie was gedrongen.

Tijdens een twee-daags congres op 11 en 12 december in Hattem werd het Liberaal Manifest vastgesteld, de beleidsvisie van de partij voor de komende tien jaar. Besloten werd o.a. hierin op te nemen dat buitenlanders actief en passief kiesrecht krijgen voor gemeenteraadsverkiezingen. Hiermee kwam de VVD terug op het eerder ingenomen standpunt van maart, dat leidde tot het terugtrekken als kandidaat voor de Kamerverkiezingen van ex-Kamerlid Kappeyne van de Coppelo. Binnen de partij had een discussie van twee jaar plaatsgevonden, voordat deze definitieve vaststelling van het Liberaal Manifest kon plaats vinden.

JAARVERSLAG 1981 DNPP

In 1981 beschikte het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen over een nieuwe ruimte aan het Hoge der A in Groningen. De zolderruimte aan de Ubbo Emmiusseingel werd vervangen door een meer functionele en lichtere behuizing met uitzicht op de gracht. Het nieuwe pand is daarom een verbetering, al is de studieruimte nog niet ideaal en is de vergaderruimte beperkt.

Personeelsformatie

Per 1 januari 1981 was de staf van het DNPP als volgt samengesteld: mevrouw A.A. Koeneman (documentaliste), dr. A.P.M. Lucardie (wetenschappelijk medewerker - 0,5 eenheden) en mevrouw A.H. Rookmaker (secretaresse).

De dagelijkse leiding werd tijdelijk waargenomen door prof. dr. I. Lipschits. Hieraan kwam een eind toen op 15 februari de vacature voor het Hoofd van het Centrum werd vervuld. In deze functie werd benoemd drs. R.A. Koole, die sinds genoemde datum verantwoordelijk is voor de leiding van het Centrum. Hiermee is eindelijk het minimale aantal formatieplaatsen (3,5) bereikt.

In het verslagjaar 1981 liepen twee studenten van de Bibliotheek- en Dokumentatieakademie in Groningen stage op het DNPP: de heren H. Medema (jan./febr.) en B. Hadders (mei/juni).

Beheer/bestuur

Beheersmatig valt het DNPP onder de Universiteitsbibliotheek. In het verslagjaar is er veelvuldig contact geweest met de Bibliotheecaris en overige medewerkers van de UB. Dit leidde o.m. tot een opwaardering van de functies van de documentaliste en van de secretaresse. De heer Koole nam deel aan de stafvergaderingen en het vakreferentenoverleg van de UB.

De afdeling Buitenbibliotheken verleende vele diensten aan het DNPP in de vorm van advies en assistentie bij het opzetten van een handbibliotheek. De heer H. Smit van deze afdeling was daartoe verschillende ochtenden op het Centrum werkzaam.

De dienstverlening is door de aanschaf van een fotocopieerapparaat verbeterd. Bezoekers kunnen van dit apparaat tegen betaling gebruik maken. Sinds juni 1981 wordt een gastenboek bijgehouden. Hieruit blijkt dat het toenemende aantal bezoekers voor een groot deel bestaat uit (doctoraal)studenten, maar dat ook wetenschappelijk medewerkers, hoogleraren, journalisten en anderen van de diensten van het Centrum gebruik maken. Vooral de systematische bibliografie, de partijprogramma's en de uitgebreide collectie dag-, week- en partijbladen worden vaak geraadpleegd.

De bindkosten van genoemde collectie, alsmede de kosten voor het opzetten van de noodzakelijke handbibliotheek drukten zwaar op het toch al zeer bescheiden budget.

Documentatie

Naast de dienstverlening nemen de documentatieactiviteiten de meeste arbeidstijd in beslag. In 1981 werden verschillende nieuwe initiatieven ontplooid: In de eerste plaats werd een brochure samengesteld, waarin een nauwkeurige beschrijving gegeven wordt van de op het DNPP aanwezige bestanden. Elders in dit Jaarboek staat aangegeven hoe men deze beschrijving kan bestellen. Een tweede initiatief gold het opzetten van een handbibliotheek ten behoeve van de bezoekers en de staf. De boeken worden niet uitgeleend.

In de loop van het jaar werden twee documentatieprojecten uitgevoerd. De eerste richtte zich op de financiën van politieke partijen; de tweede vond plaats in samenwerking met de bibliotheek van de Juridische Faculteit in Groningen, en behelsde het samenstellen van een bibliografie over verboden

politieke partijen. De resultaten van deze projecten worden in dit Jaarboek gepubliceerd.

Verder werden bandopnamen van verschillende partijcongressen gemaakt t.b.v. het geluidsarchief. De Tweede Kamerverkiezingen van mei noodden tot het verzamelen van verkiezingsprogramma's en affiches en tot het houden van informatieve lezingen bij verschillende onderwijsinstellingen. Het ten geschenke gekregen archief van de afdeling Groningen van de PSP over de periode 1960-1968 werd voorzien van een gedetailleerde beschrijving. Plannen werden ontwikkeld om te komen tot een 'partijdata-archief'. Vanzelfsprekend werden de lopende documentatiewerkzaamheden, zoals het verzorgen van de systematische bibliografie over Nederlandse politieke partijen en het knipselarchief bijgehouden.

Onderzoek en publikaties

Het DNPP is niet bedoeld als 'werkplaats' voor onderzoek door aan het DNPP verbonden stafleden, maar heeft wel een onderzoek-stimulerende en -ondersteunende taak.

Daarom onderhoudt het Centrum contact met de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen (Dr. Lucardie en drs. Koole werden in januari 1982 op persoonlijke titel tot de Werkgroep toegelaten).

Het DNPP ondersteunt een onderzoek naar het middenkader van politieke partijen. Dit is een internationaal vergelijkend onderzoek, dat gecoördineerd wordt door de Universiteit van Mannheim (BRD). De heer Koole bezocht in dit verband in oktober een congres in Mannheim. In het najaar van 1982 wordt dit onderzoek afgesloten met de publikatie van een engelstalige studie. De Nederlandse groep o.l.v. prof. dr. I. Lipschits bereidt een publikatie voor, waarin het middenkader van het CDA, de PvdA, de VVD en D'66 wordt geanalyseerd. In verband met de Tweede Kamerverkiezingen stelde de heer Lucardie een matrix op, waarin de verschillende programma's

op beleidspunten worden samengevat. De Stichting Burger-
schapskunde publiceerde deze matrix.

Het Jaarboek 1980 van het DNPP werd in mei 1981 gepubli-
ceerd. In november verscheen de eerder genoemde 'Beschrijving
van het aanwezige materiaal op het Documentatiecentrum
Nederlandse Politieke Partijen'.

Van de hand van de stafleden verschenen verder de volgende
publikaties:

A.A. Koeneman, *Het partijgebeuren*, greep uit de partijpolitieke
gebeurtenissen van het jaar 1981, in: Jaarboek 1981 DNPP.

A.A. Koeneman en J. Keukens, *Verboden politieke partijen in Neder-
land 1930-1981*, een literatuuroverzicht naar aanleiding van
het verboden verklaren van de Nederlandse Volksunie, in:
Jaarboek 1981 DNPP.

R.A. Koole, *Pays-Bas: lutter contre le fatalisme*, in: "Faire"
(Paris), juillet/août 1981, pp. 38-41.

R.A. Koole, *'Ik heb m'n rode das maar thuisgelaten...'* beschouwing
bij en letterlijke tekst van het buitengewoon congres van
de PvdA over de kabinetsformatie, 9 september 1981 te
Utrecht, in: Jaarboek 1981 DNPP.

R.A. Koole, *Politieke partijen: de leden en het geld*; een verge-
lijkend onderzoek naar de ledentallen en de inkomsten van
Nederlandse politieke partijen, in: Jaarboek 1981 DNPP.

A.P.M. Lucardie, *Politieke partijen*, in: R.B. Andeweg, A.
Hoogerwerf en J.J.A. Thomassen, "Politiek in Nederland"
(Alphen aan den Rijn, 1981) pp. 61-78.

A.P.M. Lucardie, *Politieke stromingen en partijen in Nederland*,
in: "De Syllabus" (uitgave van de Radio Volksuniversiteit),
januari '82, jaargang 21, nr. 4, pp. 2-7.

A.P.M. Lucardie, *Waar blijft Nieuw Rechts in Nederland?* Een voor-
studie over de continuïteit van het sociaal-economisch
denken in de VVD, in: Jaarboek 1981 DNPP.

A.P.M. Lucardie, *The New Left in Western Europe: A Post Mortem and
Some Predictions*. Paper aangeboden op de conferentie van de
Canadian Political Science Association, Halifax, 29 mei 1981.

Relaties met instellingen en het onderwijsveld

In de loop van 1981 bracht het Hoofd van het Centrum aan
alle in de Tweede Kamer vertegenwoordigde partijen een
bezoek mede ten behoeve van de dataverzameling voor het
documentatieproject over partijfinanciën. De partijen
sturen de meeste van hun tijdschriften gratis naar het
Centrum.

Het samenwerkingsverband met de Openbare Bibliotheek te
Groningen werd voortgezet. Van deze bibliotheek ontvangt
het DNPP gratis de dag- en opinieweekbladen, die daarna
geselecteerd en ingebonden worden.

Documentaire ondersteuning werd verleend aan verschillende
onderwijsinstellingen. Met de vakgroep Eigentijdse Ge-
schiedenis van de Rijksuniversiteit te Groningen werd
samengewerkt in het kader van twee doctoraalcolleges: één
college over 'New Left-bewegingen' o.l.v. prof. dr. I.
Lipschits en één college over 'Nederland als gidsland?'
o.l.v. drs. R.B. Soetendorp.

Ten behoeve van de colleges eigentijdse geschiedenis
(drs. J. Jager) op de Bibliotheek- en Documentatieakademie
te Groningen werd het practicum 'documentaire informatie'
mede georganiseerd.

De lerarenopleiding 'Ubbo Emmius' te Groningen verzorgde
tijdens de verkiezingscampagne informatiedagen en fora over
de onderwerpen emancipatie, onderwijs, energie en bewapening.
Het DNPP gaf daartoe documentatiesets uit en de staf van het
DNPP hield enkele lezingen over de houding van politieke
partijen t.a.v. deze onderwerpen. In het najaar is met
drs. N. Sol overleg gevoerd over begeleiding van het project
'Politieke studieclubs' en hield de heer Lucardie een lezing
over politieke partijen.

De Stichting Burgerschapskunde in Leiden gaf een 'Dossier
Verkiezingen' uit. De hierin opgenomen programvergelijking
werd door het DNPP verzorgd.

De Radio Volksuniversiteit (RVU) bereidde in het najaar een serie uitzendingen over politieke stromingen voor. Voor de hierbij horende syllabus werd door de heer Lucardie een artikel geschreven. In december werden de heer Koole en de heer Lucardie op het DNPP door de heer J. Stroes van de RVU geïnterviewd over de geschiedenis van de Nederlandse politieke partijen. Dit interview werd gebruikt voor vijf radio-uitzendingen in december 1981 en januari 1982. Met vele andere (universitaire) instellingen was er in 1981 incidenteel contact.

WERKGROEP NEDERLANDSE POLITIEKE PARTIJEN

Mededelingen van de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen van de Rijksuniversiteit te Groningen
(per adres: Hoge der A 10 - 9712 AC Groningen)

De volgende vakgroepen participeren in de Werkgroep Nederlandse Politieke Partijen:

Vakgroep Methoden en Technieken (Faculteit der Sociale Wetenschappen)

Vakgroep Empirische Sociologie (Faculteit der Sociale Wetenschappen)

Vakgroep Staatsrecht (Faculteit der Rechtsgeleerdheid)

Vakgroep Nieuwste Geschiedenis (Faculteit der Letteren)

Vakgroep Eigentijdse Geschiedenis (Faculteit der Letteren)

Op de vergadering van 28 januari 1982 werden drs. R.A. Koole, dr. A.P.M. Lucardie en drs. W.H. van Schuur als individuele leden tot de Werkgroep toegelaten. Leden van de Werkgroep zijn: dr. D.F.J. Bosscher, prof. dr. M.G. Buist, prof. dr. J.E. Ellemers, drs. R.A. Koole, prof. dr. E.H. Kossmann, prof. dr. I. Lipschits (voorzitter), dr. A.P.M. Lucardie, drs. L.P. Middel, prof. dr. F.N. Stokman, dr. G. Taal, prof. dr. P. Valkenburgh, prof. mr. J.J. Vis en drs. W.H. van Schuur.

Tussen de Werkgroep en het Centrum bestaat een zekere betrekking. Het belangrijkste onderscheid is dat de Werkgroep onderzoek kan initiëren en dat het Centrum dit geïnitieerde onderzoek kan ondersteunen.

Op het onderzoekprogramma van de Werkgroep voor 1983 staan de volgende projecten:

- onderzoek naar het middenkader van politieke partijen;
- electorale geschiedenis en electorale geografie van Nederland (vooronderzoek en inventarisatie);
- elites en middenkader in de Nederlandse politieke partijen;